Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

ЧЕРВОНЕЦ ДОЛАКЪОЙ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 16 март, 1976 шу. • № 33 (5260). • Мах 2 кеп.

КПСС XXV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЯРА—ДЕРРИГА НИЗАШ!

ПАРТЕ СИЙЛАХЬ-БОККХА НИЗ

**Советски коммунистий XXV съездара чIоаргIа уйла тIаьнийта хьежаш дар дерригна дуне. Новкъоста Л. И. Брежневн вIа КПСС Центральни Комитета кIоаргIача а къаьстача а Отчетни докхадза тIа, исторически форума кхиъа материалашен решенешен дерригача адамленна дIаIаьккхар Советий Мехка кхаргIадьяьна IалIамат дохкхий хIамаш, коммунизм хьалъара вай планан тамашийна, докхача дайташ, кхоачашъяьлург-йолаш йолга хьахъяьккхар. Экономика дегIаIоалаеча, халкъъ материальни культурин боарам аIбева дахха доккхий толамаш, социалистически демократи тоавлар, СССР врахьарча мешар хьанга дочча ленинска политика башха-дика каргIадьяьдарш — уж советски наха де а доагIаш доккхаа мел дер а тIаьхьа уж бахьанде кхиор соадохаш къаьстар а, — из дерригга а шоай хьамсарча парте чакхдоахача гIуларкхаша дуна цар.

«Хьаьл партех тешаш да, — йоахар съезде новкъост Л. И. Брежнева. — Цо йиззаь хьаллоаш цун чурси врахьарен политика. Тхьа цо иттаза дукхагIа хулийт партех низаш, цун кхоачадургдоаца хьажар духдувза хьаст ба из». Партен хьалъеп, цар лерхIарий, уйлай, гIулакхий цIьоагIонах латт съездо оттадаь керда декхараш толаме кхоачашдергкилларх бола тешам.

Цунна бола лоархIаме тешам — иштта парти ше дечIа-вахар, из чIоагIъ!ялар. Партийин вахарен партийин кулгалдара принципийн ленинскн норман дерригга чакхъъяр бахьан долиш уьхь тIехьъяьрча шерашца КПСС муIгIарий идейийн организационни цIьоагIо- кхи а чIиагIъенний. Тахан вай — парти ше — пхийта миллионан ах милланан коммунист юкъъеболча сийдахь-боккха низ. Съезда решенеш тIаерзаь и из кхы а чIоагIъдара, цун ерригача зденьшка кхы а дикагIа, хьенергIа кхоачашде дезачоа тIаберзабаь бола байтара.

Тхьа ютт шера КПСС муIгIарин шоша гарете аьсамаллонаш, эггара хьалха из духьалдена да цун кулгалдара лоархIаме сийн лаккхдараш. ДегIаенача социализма хьалъакха дерригача хьалха партен хиннамча тIехьаIга а цо дбалаш шийн классонн майан. Партех хьалчунйбоерех 58 процент бараш а IанIа болхлой бо, цо хьалъеп советски общества вахаре хьалхае болхлой классага йолга. ФуначIа дIа а шиЙ муIгIарен шедег гIерташ ю КПСС. Вай дукхагIа дIаIхьаьхашкаьлъа ме долух, бекгалдоаккхар спедог, доккхача доаг декхараш кхоачашде дезаш вай ше уж гIулакхий йоахко е еза хIара коммунист кIоаргга идея йолаш, партех денаал доля бIухо, коммунизм хьалъева хьалхарча муIгIарашка латташ хиннйтара.

Партийин вахара дешаех йоа КПСС XXIII-чен XXIV-чен съездий установкаш кхоачашъяр поаьхьаста дир партех чура демократи дегIаIоалара, партиорганизацеп бахьа формаш методаш муIгIарий тоавара. Бакъда, советски общества динамикано тIатеIIа дIадех боаханан культурица, наьа хIетам бахарг партийин кулгалдара боарам дIахо а лахьбар, организаторски политически болх тоабар. Из доагIа ерригача партийни зденьшта — партгруппашкара дело сомозни республикай компартей ЦК-ашка кхачалаца.

КПСС лард йолча юкъъеначуьра парторгпанизацей къаьстча терхам тIабахийтар съезде. Шолй беррига балхапа пар гIо дир партен политика наьха дийнача кхоллалца юзвара. Декхар сенах латт аьлча, из латт производства эффективность айеча а Iилма-техничесни прогресс сихъеча а иохьъанцарча парторгапизацеша къаьстара, доагIар хьадехаш организованность болашн хилара, наьс духовно дегIаболабара, дар къаьстанаш бытен хьалаш тоадара пахадаан йоахко а ен.

Партийин кулгалдара молларIча участок тоавам балар бузсонаш балха лепнскн стнлаш тайна да. Съездо цIьька а хьалхалацарг из стиль субъективизмана таръела йнан йоахаш творчески йолга, ерригача общественни процессапа из IилмапIарде а лупда хьежаш йолга. Цо дIадех шийтара а кхычаргара а доагIар чIоагIъ хьаьдекхар, дьлъех кхоачашбь Iе йнш йоалнара, моллагIча тайпарча бюрократизманен формализмнен ше духьала йолга. Цу дакъъе бокхха лоархIам болаш я критикен самокритикен, цIенхаттта тIахьоъам лоаттабар, тIаийь решенеш кхоачашъяра хьежар.

Парте чIоагIдеанаш кадраш лоархIа е доархIам йоакхо елга. Цхьаьбакъда съездо белгалдаьккха болхлой дIачIоагIбар духьал ду ахаш, оалаш ма-хиллара, ворда дIаяьха ца мо-гар, шийна тIадехха декхараш кхоачаш ца дер кулгалдеча полмаьх доттага боллочоа Iамаев Пауса — Къаьхьегама Шеча Байрахха орден, ишшта кIычарна а.

Кест-кеста хоз республика хьалха латтача предприятей цIерш йоахаш Грозненски машхьа комбинато тIIн. Хиша дика хьалха чакхъъьккхар по 9 пятилетка. Из кхоачашъяра цо тIаийна социалистически дехараш 12 да хьаьда, решта вахьа, 1975 гIерз ноябрь кхоачашдир, тIе шера планал совгIа 1 миллион сома мюьда продукт арахIIдар, къаьстара оосарле тIаийна хиннача дехкарал тIех лаххIар, решта вьяча, 6,7 процнет.

Пятилетка церашка белгалбаьина дика къаьстар бахьан долаш Даьхоп совгIаташ дерригга Ахьмадов Мидпашнов Аркадий Борисовнча — Ленина орден, Овчинникова Нина Ивановнана—Къаьхьегама Шеча Байрахха орден, нафельни цеха болхлочоа Давмлова Анна Иосифовнайа—Къаьхьегама Сийлен IIч-на литIан орден, мэьх доттага болхлочоа Iамаев Пауса — Къаьхьегама Шеча Байрахха орден, ишшта кIычарна а.

ДОГ ГIОЗДОАХА ГIУЛАКХАШ

Тка — ахархой, хьайбаш леладерий леташ хьалтарча шин бетта айдеш дар БРСПС XXV съезде вай парте ЦК Генералин секретара нов. Л. И. Брежневс, СССР Министрий Совета Председателса А. Н. Косыгина дь дьа кIамальни. Керда пятилетка кердача толамий пятилетка я. Дьаъе экономически бIаьсташ хилийтар, обороний низ чIоагIаргIа болаш хилийтара тIадерздаь да тIалатташка оттадьь деккарош.

Коммунистий форум хьеалаш уьхь шера хьалтарча шин бетта план толамца кхоачашбйр тха ферма дуккхача доаркаша. Из болам хIинка а дIаъо эгIаш да тхо. Хьинар лаьI па деш кхаъьер доаркаша Шахидова Заита, Хизриева Хумата, Тупчиева Яхийтас, кхмбара ша. Хьалхача шин бетта хIа. ра колхозна Iаттагара юкъъера лаьоIIача 300 килограмм шура яьккхай ац.

Съезде белгал ма-дьаккхара, деш дар боахама пайда хургболаш тIехдика кхоачашдена чIоагIа дерригга социалистически хьежаш, воаржалъ тха фермерча болхлоша. Съезд хиннача тIехьаIга пе-пий торонашца а хьеха хIаране керда декхараш тIаийнаь. Сай групперча IIара Iаттагара 2 центр килограмм шура яккха дош деннад аз. Из дехкар сайна кхоачашдургдоаца аьнна кет соца. Ферме аз болх бу дукха ха еше а, сона уллун кхъьерш ба йоккха опыт болх мастераш.

З. ХИЗРИЕВА.
Шаински района «Джалка» совхоз № 1 болчIа шурий ферма доярка.

ИттлагIча пятилетка план хиннал хьалха кхоачашъяр производственни эффективность болха дикапи лаьккхара дехкарий тIаийнад Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода коллективо. Уж хиннал хьалха кхоачашдара шерра социалистически яьь боаржалъна дукхагIболчIе цей болхлоша оашо тороне болх дош. Царна юкъе йьржача социалистически яьь хьалхара мотгIий предприяте кара-тела тIе байраяьки яьккхай механо - сборочни цеха производствах эффективность болх коллективо. Январь беттан 101,2 процентн февраль беттан задани 103,6 процентн кхоачашйр цо. Шин беттан планзага лаьоIIачул совгIа ера а дийца маьхала яьккхар цеха болхлоша итташ эзарах сомий маьха продукци.

Цу цехерча масссех бригадас КПСС XXV съезд хьаьлача денга кхоачалеъь кхоачашйр хьалхара продукци кIычьеча Лососинов Роберт Ильич керте латтача слесарий - сборщикий бригада апрель беттан планзагарIа хьаьзера. Цо хIара сменагIа нормаш 140—150 процент кхоачашбо. Шоай новкъосташта здьккхам тоавш, цIььккха брак ца нийсболийташ продукци кIычьеш ба сварщикаш Андрюшкин Виктор, слесараш Черданцев Николай, Мазепин Федор, кхмбараш.

СУРТА ТIА: (вардезьлара вьтгьезь) сварщик — В. Андрюшкин бригадир Р. Лососинов хьежаш ба кIычьеча продукцеца.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХЬИНАР АЙДЕННА

КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра къаьстта чIоагIа дьинар айдеина къаьстагI бапрогрофотразработка» производственни объединенне болхий. Башка-дика къаьстагIа толамаш доаккхаш накъаьлъкхар уж. Производственни форума. Бытови гIулакхаш дара шин бетта план 23 февраль кхоачаш а ен, пар дь бытови гIулакхаш 102,4 эзар сома маьха хIар. Социалистически яьь хьалхара моттиг яьккхар С. Ветаранова кугладаева № 4 йолча фотоателье коллективо. Шиъ бетта план 9 февраяе кхоачаш а ен, дика къаьстагIа совгIат кIиндир парте XXV съезда. ХIанзлелъа дикапа тIехкхочашъяьлъ цо хьалхара квартала плап.

Хьинаре къа а хьегаш шоай тIаийна социалистически дехараш толамца кхоачашдеш т Т. С. Миронова, Б. С. Рафаилов керте латтача ательей коллективаш.

У. САРАКАЕВ,
«Грозгорфотогора з н о б ы т» производственни объединенне дирехтор.

Керда пятилетка

Маьхка комбината болллоша къаьстта - чIоагIа къаьэийтар Коммунистически парте XXV съезда баха ма-боагIгIара пасъабахарча - шерра социалистически яьь - лаьдача хана. Из яьь вIашIтехьъьккхарш, дIаоаржайъаш, кхъчарна хьокхам тийнинаш коммунистан комсомольцаш бар.

Лаккхеъьа бийна совгIаташ денна коммунисташ, хIаьта иштта парте членаш бола чIоагIаш дечча цеца мастер Мишутина Татьяна Павловна, нафельни цеха мастер Склерова Любовь Афанасьевна, пекарь Тхапсова Сацият, нафельни цеха болллой комсомолкаш Ажарий Байсаровтар Рамп Майни, кхмбараш яьь хьалха айтар.

Из яьь латтача хана комбината партийни организацеп къаьстта боккха терхам тIабахийтар болллоштта юкъе бечча политически бларь беттан. Эггара хьалхарча ергIана царна дIаоьнайтар КПСС Центральни Комитето парте XXV съезда отгьаьз хиннча проект. Цоа лаьа беседаш йир партийни организацеп секретара Харченко Любовь Константиновнас це.

Комбинате болх беш болча кхалнаша юкъе дуккха а духгIабаран иохчийн гIалгIайн хIарах царна юкъе иохчий четтана кхетама болх бар дирехтора Налаев Султана цс. «Дина-гIулакхаш дага дIаьхьуш хIарах уж дIадахара шиъкъашне». «IIаптахча замах юкъедиса во гIулакхаш дIадахара де дезарзаш», «IIланаш кхоачашъяра йийза йола къаьстагIа дисциплина эпI» яха а кхыйола а беседаш йир цо.

Иштта дукха политически болх бир агитаторски группа кулгалхо йолча Мишустина Татьяна Павловнас, шиош болбола цедий мастераша.

Цу дерригтара а лаккхбр кхалнаьха политически сакхетам.

Парте съездо сийна шоай тIаийна социалистически дехкараш 5 дь хьалха кхоачашдир комбината болллоша, цу дехкарена тIех лаххIар 10 эзар сома маьха продукци арахIIдар, тIаьта къаьстагIа оосарле 2,5 процент лаккхе хьалхара мотта 3,5 процент лаккхбр.

Кердача, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера-дIабахача шин бетта цу предприяте кхоачашдинера кхетама болх бар дерригга Налаев Султана цс. «Дина-гIулакхаш дага дIаьхьуш хIарах царна юкъе йохчий четтана кхетама болх бар дирехтора Налаев Султана цс. «Дина-гIулакхаш дага дIаьхьуш хIарах уж дIадахара шиъкъашне». «IIаптахча замах юкъедиса во гIулакхаш дIадахара де дезарзаш», «IIланаш кхоачашъяра йийза йола къаьстагIа дисциплина эпI» яха а кхыйола а беседаш йир цо.

Иштта дукха политически болх бир агитаторски группа

Советий мехка гIолла

ТАЛЛС (Киргизски ССР). Селхан Карл Маркса цIерагIча таласски колхозе болх бе йолаенний автоматически телефонни станци. Из АТС болх бе болаяьнтарца чакхдаьккхад лоаиан кpая ергIачара юрташкен боллхол поаьккхашкен телефонашца чуйоаккха. Ткъо эзар гарга комер а йолаш 260 сонгIа автоматически телефонни станци я республика юрташка болх беш.

ХАРЬКОВ. Укх бIаьсти Харьковщине кхаъькара балхаш деи хургIола ергIаш а нтт эзар трактор боьхьица кайн а яь. дIаоттаяьл. Иштта боьхьица тоаяь яьнай лаьтта кийчуьн фу дIадуьи кечалаи а Телянина гарантийни талонаш синай.

АШХАБАД. Туркменски столицана юкхе хьадийллача «Ашхабадэ яхача дIайхача минеральни хIиш тIа селхан бьалъя яьлий Верхняи яхача поселкера эггара хьалхара здравница. «Ашхабад» яхача дарбан хIиша новъьсстап ду радиокуранти кхидолча перодлическ лазаратеп дарбе да.

ДУШАНБЕ. Хьалха клачача кабуда рассада ихьтарга дIайогIа болабеннаб «Таджикплодоовощ» яхача керттерча управление специализированни совхозиб лаьттан лелдерашца. Iишта дIаюнш латт морковь, свекла, нареш. Управление совхозашка бащадлараш дIадеь хьакъъоастаьлй 4400 гектар — соавхарчул цхьа эзарн ах хIари гектар хIана яц аьина дукхагIа.

АЛМА-АТА. 17 июгитутан техникумаи гIулакх дергдолаш йола полнклиника хьайийлай Целинограде. Из хIанз бильагIа специализированни поликлиника я республика вузовски центрашка йоа бен.

СВЕРДЛОВСК. Мехка дукхьашка Челябинскн металлургически заводе хьаьча лаьхара температурашца пайпкъа шийлоачча участкана оборудовани кийчьий «Уралмаш» яхача заводо. Лаьара температурага хIана кхачаи аьина йIоаъьашка елигкех электротехнически болаг арахена йиш хургьа челябинцай. Цу тайпарча проматко, толкамаша хьаьекхачех, тIехдика хулийт металл.

ВИЛЬНЮС. Цхьа ешт тхьаь итт оатхал хьаьлу Октябрь 40 шу дизара цIерагIча Вильнюсски станкопа ема заводо арахIIдача кхалинагI йолча кердача фрезерни автомата. Сальатата лаьрхIа цо хьаьь шоай тайпара шестернеп кхы тIехьаIга шлифовка е иа еден хул.

(ТАСС).

КХЫЧА МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

ПРАГА. Селхан областной партийни конференцеп — 12 апреле Праге хьелларгIойла Чехословаке Комнарте XV съезда еча кийчоп лоархIаме этап — дIайолеанний социалистически Чехословаке. Конференцешка дакъа лоапарана партийни комитетий отчеташ ювцарга, дIахоара пхе шера экономикеи культурен дегIаболадара перспективаш белгалъерга, КПЧ кулгалду органаш а XV съезде бахийта делегаташ а хоржарга.

ЛОНДОН. Провинцера дисциминаци, тIалоатIагу ипзаш, дынашта юкъера Шур дIабаккхара тIехьара кампани йоаржаньяь Кьынбаседен Ирландс профсоюзаша кхайкьяча «Хьалъа декларацеп» тIа цар дIадех Кьынбаседи Ирланде берригача гражданаша къаьхьега, дешь, социальни Iалашон бокъъо дулга. Декларацена кIал а IанIаьле а кулгаш яздаьл 13 эзар сато.

ДЕЛИ. Инде джутови промышленности национализацин елга дIадийхар Б. Бхагвате, мехка йоккхагIойла профсоюзни объединенне — профсоюзни вицеки къамаи комитетан са президента. Цо хьакхайкадир, джутови магнаташа долхлой къаьхьегама хьалаш тоавара, продукци дукхагIеи къаьгIеи хьара йоакхо па еш хилар. Шоашта къаьтIабоафача пайда мара кхы IанIаи бала бац царна.

ВАШИНГТОН. ВIашагIкхийтаза. Штатаи почтови службе дукха наьс балхара дIабаккхара тIехьъьа хьакхайкадаь США къъдебьарьеи Малъбоалъвареп районашкарча 21 йоккхагIойла городе дешь дола гIулакхаш кIезидге аьина решеип яь хилар. Вашингтон, Балтимор, Филадельфия яхараш санна йоача городашка бахача нахата хIанзалца дийнахъе шозза нна почта цхьа мара йоагIаргIаеш. Нью - Йорке дийнахъ кхоза деш хиина почтови гIулакх поазза хьежаш йоагIаргIаеш. Службе вийкало авьначчаь, из гIулакх чакхдаккхаро цунна иохьостал дергда хIара шера 3 миллион гарга долларе кходе.

НЬЮ - ЙОРК. Родезецара доазар дIабаккхара аьина Мозамбика Халкъа Республика правительства кхоначул долаш яь решеи—Смита зуламе расистски режим дIаплакхаран Зимбабве халкъ Iаэпеп экспдуатацеп иказатар кIалхардаккхаран тIадерздаь дерригача дуне тIарна пергIаро езача халкъаца чакхдоахача дерригача гIулакхашта юкъе почтовни денза лацар. Цу хьакъеъь дуьз ООН-е дIабоархьажьъь. Нигере Федерацин тIема правительства яьча хIара лелоне тIа.

(ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

ВАХАРЦА АЙХХА БУВЗАМ БОЛАШ

«Бурунный» яхача опытни виносовхоз агроном Кулебякин-на Полина Федоровна коммунистически къахьегама школа пропагандист И. Прокагидист ше ухларга хьежжа партен правительстван документаш, В. И. Ленина произведенеш лардулгIархошта кIоарга дIайоьжайтар, дешара программа кертера положенеш коллектив-вана хьалхашка латтача декларация айхха оьзар, производстве хьалха латтарий омпата пропаганда яр шиг керттера" декларации герлI Полина Федоровнас.

«Бурунный» яхача винсовхозе цо къахьега тIу шу да, вешта дьяч из вIашагIелаяча хала дена. Хьалха мугIарера болхло яр. Къахьегаше а дена ягIар из юртбоаьнна институте. Из вистешкахча совхоза хьалхаяча отделене агроном дилар цунах. Цхьан дешаца аьтчь, цу коллективе хьалхийай Полина Федоровнас. Цунна дуна бовз вах, наха из е йовз. Кулгалхо, пропагандист из ухларга хьежжа массаше сий а ду цуьн.

Нон. Кулебякина керте латтача коммунистически къахьегама школ 30 болхлоа дешна ба-гIа. Занятеш тхан-хаиначьа — бетта шозза хуо. Вларчкача дешаца шера производственни деташ экономически а, политически хьоччашде, балха сахьаташ лархIа, паччахьажжа кепина хьом бе, пайда эцанза биса пе-зерзина ду гучкаца Гомабу шиг лардулгIархоп пропагандиста.

Керттера тема яьшка ца Iеш сонтлова къахьегама коллективна вахьиера лоархIаме дешаш гIеттагеш вIашагIехьйоах по ший занятеш. «Къахьегама сапарле, из лакхьара нахьхьашо йоаккхаш болча юртбоаьнна институте. Практически занятеш лардулгIархошта кIоарга дешаца масалаш а довладеш, хьалхеяар ладугIархошка комсаита гIулакх дарга уж хьанна-ха цар хьалхьехкарга хьежжа мара хьукъка а па хьукъкалга. Дiадахача шера кхеьчча комсий дилар дара 1975 шерара 40 азар сом цIоьждир отделенена. Цу темат дола къамьал санхьерламе, чуюьнан балашш ладугIархошта дика пайда лучуьнхьар.

Полина Федоровинина дика бова — ладугIархоша. Юкъарра декхарашка ехотабаь болхлой профессех бола нах бу уж. Массане а тежжам тIюзаш чаккъалар «Материальни ресурсаш дIаэхIитарах йола анализин цар кIом барин яхача тешаш хьалхарчу практически занятеш. ЛадугIархошта дика пайда лучуьнар отделене комсаи лелаче-ча яьг бригада бахка анализ ена. Уьк тайпара масалаш доаладир цар. Комсий ткъоронан хьалхьехача Iалъямате дуьхьа материал дIайохийт бригадина. Цун цIьан кIопограмма мах 1 сом 60 кепиги ба. Кхоьа а беш дIаэхийта ена ца бевзийтар, аьлар дIколь ма дугIергIошта — бобIлоца Ваганева Фаниаси Трифонова Анастасе. Кепиге хьакуд кIодо-ча. Цуьнга дIом бе беза саженцийн цIпалерин ашкасарге-ги.

«Къахьегама овсарлон из лакхьара нахьхьашо яха тема Iомаш хиначча занятеш пропагандистан ладугIархойн кхьехьаш хиларг массехкхата дийнача дошах — бригадашка къахьегам дикагIа вIашIехьбаккхарга, балха сазьата маьр-хаш. Практически занятеш лардугIархошта уьк тайпара масалаш кхуьлар: тракториста ахь сахьат тIехьаьнна дIайоьжайтар, сахьат тIехьаьнна балх бе ма-хкхьашхьа е оттавьча хаьнал ах сахьат тIехьаьнна балх бе йолалу бригада. Из бахьан кхоачаш ца ца уьк производственни заданеш, тIехьйолал комсий саженцийн дIайоIлара хьанна. Этгара тIехьа ца ца бобIлоца Борискина Варварас, Купришкина Валентинас, Барышникова Аллас, Трифонова Аласе, Валиева Фаниас, кIаьбраша.

Общественни балха дукха хьинарн нисв дIаяч пропаганда-ца Кулебякина Полина Федоровинас. Из я винсовхоза кхалнашка Совета председателе. Из яра из хьашшина из йолча молларIа тIулакх шоай эттача.

IIанз цу школа ладугIархойн КПСС XXV съезда хIинна кедача пятилетка хьалхара цу дикача балхазан кхьаьжна ма толайяьккха белгалдаккхарга дерзига низаш тIедерзадаь Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьайбаш лелаграша.

Вларчача коллектина толам тIаране къахьегамах, ше дика да гlог лаьаш, уьйл тIайолайташ зарах тайша ба. Доаьхьара хIара парнка уьчеле а вIашIехьлоаччаш. Хьайбаш баьца тIа даллалца йолча хама кхоачамбеттбогуча тайпара уьжжа а дац рацион оттанай совхоза керттера экотехника пон. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Ер шу долладалле къахьегама паччахьажжа кепина хьом бе, пайда эцанза биса пе-зерзина ду гучкаца Гомабу шиг лардулгIархоп пропагандиста.

Керттера тема яьшка ца Iеш сонтлова къахьегама коллективна вахьиера лоархIаме дешаш тайп-тайпара баьшаш а тел. Йола аьте, Iанарца кIадъейт, ялат техе мара лаш. IIанъта духьта ха йоаьшеш болх бе йолалийтай тIемаьнгдоаккхар доакъар кийчду цех.

Хьайбаш леладу комплекс хьалъяь яда гарга я. Хьала ферме ше лел лархIа балхаш дав дайнначул. Цунна цIьан хIинна кхо эзар гарга Iаса лелаДергда цо, хIаьта боьх боазамаша шурийна цIьадержина дIоьйна доахан ше-дергда ухлазара. Нвьха санна лакхлургьи ферма рентабельность, цхьан хала районе вIашагIелолларгга геттара дукха шера телача доахана Iуд. Ер шу долладалле къахьегама пе-мененой Iайой этгара дIалара парти ехка а схьа 14 эзар сом цIена пайда бебинаб Тельмана цIерагIа колхоза. Ишта да тельмановщина специализаци яра дIаболарбаьча наьхьах хьажинар.

Iамий кхедара говзанчаш болаш хилараш дукха ха хьаяккаIа денз цIи хеза я колхоз. Цар оны шоашта дIаIоьмаш хьаьмсте-тел кхыча боахамашкара а ух ухлаза. Специализаци дIайолайта тельмановщина лаьрхIар племенной бухдола шиннашин духха шера ду доахани кхеделга вIашIехьдаккха.

Шу эзар Iасиаг а нйиа, хьайбаш леладу механизированни комплекс дъае йолаелар колхоз.

Специализаци дIайолаьш шу шу дoалларашехьа я хIанзарчар тайпара керда йиъ телятник хьайбиг Тельмана цIерагIа колхозан, водопровод, автопоилкаш. доакъар декхарен помещени цIенъярен балхашта йиъаз пъ механизаца а отопление я йолаш.

Къьяста доахана лаьрхIа кхеду доакъарш, шудуьла рацион-де-тье хуьг: Iай — шайна кIчй силос сенаж. йол, концентрированни доакъар. бIаьстан юкъе денз вIашагIехьа

МОСКВА. Ленина хо орден, Октябрьски революце орден, Къаьгераша Шеча Байраха орден лелаеча И. А. Лихачева цIерагIа ча автозавода колхоза «ЗИЛ—133-21» яка бархI тоно кхуьла грузовикаш

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ГIУЛАКХАШ

Ферме болх беча доаькарйт духгагIарашца кхартьалын план кхоачаше Iайолаш ба.

Фермерча болхлой хьинар айду форма а хинна дIаэтай социалистически яхь. Цу дьсокъе дика кайоал коммуниста Майтхуьева Аьсета. Цо ше лелаДеча доахах юкъе-ра лаьрхIача цхьанеггара 315 килограмм шуьра яьккхай дIабалхча шин бетта, квартала тIаьа 240 килограмм йолча. Ишшта лакхара уьокхамаш да доярхай Озиева Нуржана. Ви-саева Тlауса, кIы а дукхастабарий.

Иттлагlча пятилетке СССР дахька боазам дегIаболабабара болча керттера лостамашца дегаш айдь къахьегача совхоза хьайбаш лелаДергда дош денинад паччахьажжа духли шурен йохкара кварталын план хьанал пхи ди дьхьаьна кхоачашше. Т. АРЧАКОВ.

ВАХАРЦА ТОВШ ДОАЦАР ЭШАШ ДАЦ

Вай эзма хьотттална йолча хана гIалгIай кхаьмаи юкъе Iадат хинна леладаьл мар венна сесаг мицар воцIас е мавр воцIас юкъеразара гIулакх.

Вешиг сесаг юхаерзаяь мотгIаш духха а хиннай гIалгIашца вокхе. Уйла йича, цул тIаьхьа цул нйрачIа, цул нийса доаддаш хIама мишта хургда аьнна хет тахан пайна, совветски заман наха. Тамаш жет дика бесам, сага сий, цун эздел сел керада доаддеш дола гIулакх мишта леладаьл кхаьмаи бIашагIехьна дIа а ца кхосашш?

Хеттагу из пайча Iадат оахкарий санна наь лийначча шиърача гIаьларна заманхьара юхеваха хIинне йолаш ше. Из пайча Iадат аьлча цхьан гIалгIай кхаьмаи хинна ца Iеш дукхахча кхаьмаи леладаьл, масала, Тайморан бахьана неш-ша, Чуюьтхан Алиэкен бахьана эскиносаша, ишшта кхмьбаРоша а.

Дагадоь, сел вIашн гаьна дайъча, цIьанга а, цIьанга хенз а вIашн буьзам ца хиннача, цаг Таймыран воик Кивза лоамашеп дахьча шин къамо мишта леладаьл цхьа Iадат аьнна. Цу хаттара жоп корадохIа истори хьисане цу шинка а кхаьмаи экономически вахар техкача. Гаьна охотгIа-ка безиц вай кхаьмаи истори нехь. Истерера бIаширенаьна ГIалгIайне баьха вай дай гоIнаьха дIьхача иэз болча кхаьмаша готбь, тоIабаь чубеска хIинай доаьмашца. Цар торо хинначу шоашта шера тоъаз ялат Iалашце, шоай торонех кхоачаш хинна бака. Ешш хинний ту хаяа къу-боръ, долчара инзаца е гонзалца гIаьрыккхарга, эна напагIа дезадаштта хьатIалар. Цу тайпара боръ хила езаш хинний дезалий дакь.

Тlакхха фу дегаш иштта напагIа кхоачаш вола да венначе дезало? Из хаттар шиЙ хана къар ца луш эттад вай дашхта духьала. Цу тайпара маIза дика хьалъ хьатIад из Таймыре бахьача пенцашта хьалъхашка а, хIама аьчча цар чараяьл леладеш кхьабоI шоай дезад, а дахьта лелеп фордеп оахкарий доь а деш. Уж ши ешш гIьнна дIхе а, цар вIашше буркам, гарлаьо хинначу а, цхьан хаттара цаI мара дац жоп. Цудухьа, шоай тарлучох яьккий пар шоай заман наьт боаца проблема. Цу хана цар кхоабаддаь хьайбаш Iадат да — венначе дезалий да — цар дъь роь е, дайъхьарца кхоамаргIа дола цаг хIама аьнна.

Тахан вай социалистически пенчахьалкхен законаша тешшаш лоряду да воацаш дисна ча бергий яраз: царна хьоажу пенси, зIамагIнуш барайтта шу даллалца, цул совнагIа — гайп-тайпара пособеи, иштта Iалашъо кхыйола тороиаш. Цу хьало йохаю вай лакхе дийна тIеъьдина Iадат тIалаьтта лард. Цудухьа шн-шеги доалош санна дIалъьлнад къамел дина из тIехьиса гIулакх. Тахан вайна таш вешиг сесаг юхаерзаю воша а дъь сесата маР хIинна яха вой а. Хlанз дегаза зат да хьоажача а. Тlакхха вIалла духха ха мичай вай кхаьмаи цхььана сага дог па кхардиш вахара Iадат хинна ше дьяьта. Вальа, дей хано хоадаяьй цу тIехьиса-ча гIулакха экономически лард.

Духха тиздина гIулакхаш дIяктайбар вай кьамо Октябрьски революци хинначул тIехьаьгIа. Кы тIа а дIаклоаца кийдена ца. Кхаьмаи леладаьл. Цкхьаьнка а паччахьалкхен закон дойлаш вай дай доаьмашца, тIайна а, цхььана тIехьа, бокъо лоархIаш, хьаалоаттаеш хинний тайпан кхел. цул дIахо яьчу — мехка кхел. Цу хана тIа а тIош, эша а эшаш, хинний из хIина аьчча, цо ца йича кхы ойIсоь е, дош цунга, е наха а кокье тоаь бе хьы саг хинначIа.

Тlакхха тахан сеина эшаш ца кхелаха? Фу ойIсо и цо Iадат аьнна. Цу тайпара боаьнна ухл ша тешшаш на кьрдиг? Вай мехка тIоагIа-денна латташ дуьнен тIа ягдена кхьаетаме а, бакъъшш е доаьмашца хIинна, уж закон наш кхоачадде оттабаь латташ советски кхаьмаи вихалаш а хIинна, хьанна эн тахан кхелахо, цкрIий бокъо ювца молла? Царга дош дувца кхайбаш цийна хьаьлаца кхььегаш дIаэтай кхаьмаи леладаь саг. Царга хьайбаш сов-ветски законаш дагахьа кхьабаь а деан, коммунизм хьайбаш-ерий нийсаяь новкъа водар. Царга хьайбаш хоардоцца вала гIертар, вай социалистически законех лекъьшт - хьуллдуш лелар. Дегаза хеташ тахан-ча кхелахочча кхуьта жоьрга юкъ кьоастае я, цар фос ешъа я.

Вай вахаро, вай социалистически паччахьалкхен законаша готтадьаь куьпаш, совдегархошта ер дуне. Духха ха йи-санна цар тар вайна вокъера йа-да. Царца цхьана историе чарха кIалводIаш латт молж муст-ьена кхелахо, цийна юхадоа-гIардоаккхар а, IIалъъдина ше лелаеш дола тишдена Iадат. Духьа бисабаь вай хьана юкъе цу тайпара яхача заман наьхьа мугIаьна болаш. Вай декхар да уж кхетаре а нийсача наьхьа тIа уж чехкачIа баха а.

М. АУШЕВ,
Наьсар-Кертера № 1 йолча юкъерча школа директор.

IАЛАМ ЛОРАДАРА—ДУКХАГIА ТЕРКАМ

Уьк денош хилар Iалам лорадарх Ерриросийски обществе Нохч-ГIалгIай республикански организаце VIII отчетно-хоржама конференци.

Гонадьс цIена лоаттаяра, Iалам лорадара, шун рукьяьнга дикагIа гайпа жара дукхагIа йоаьхо яр лоаш, цу дакъе доаш долча кдоачамбоаларгата чIоагIа кратчка ещ дар отчет-ни доклад яьча ВООП республикански совета председатель КПСС Нохч-ГIалгIай обкома школагIа секретара М. Ш. Баматиреве, прнеяеч къамьалан дьча ВООП Шалимски районна со-вета председателе, партен рай-кома секретара Ш. Ш. Генаева, ВООП Заводской районн со-вета председателе Ю. И. Дробя-ко, Нохч-ГIалгIай паччахьал-кхен университета доцента Т. Ю. Точиева, республика юрта та бохамна министерства председателе Л. А. Гончарова, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча керттерча пачча-хьалкхен охотницекторча II. Ф. Недбайлова, пенсионера А. А. Вакхмада дъь къамьалаш.

Конференце балхаца деъъа а лельар къамьал а дир Iалам лорадарх Ерриросийски обще-ства Центральни совёта ани-кало П. П. Докучаева.

Дийцина денех бакъонаш бо-ла соцам тIаийнар конференце, Iалаьта ВООП республикански совета керда состав а Iалам лорадарх Ерриросийски об-щества VI съезда делегаташ а хержар.

ВООП республикански совет-та председателя председателя юха а хержар М. Ш. Баматиреев.

АТЕИСТИЧЕСКИ БОЛХ—ТIАГIЕРТТА БЕ

КПСС обкома X пленумо бахача наьа интернационални атеистически къаьстам дIаэтай тIедиллар. Хьалха дехьа-ра хьалхашка отгадир. Уж деклараш ехочашдеш тIагIертта болх тоьа КПСС Сур-жевски районе, из гIулакх хьокIа вIашIехьалькха ле-гIадаьнар духьа юхьъанларча Ерриорганизаци балха балар-гIаш бола лостам тийнаб. Наьа интернационали, атеисти-чески къаьгам балар гIулакх цIьанга ца ца долийташ бIаьхьача хана леладе дезаш долта кхета а дез из болх хьа-дандаьа, дерзаргIа, дифференцирова-йийо чакхбаа гIерт тхо. Из дош пIенкаьнтта чIа а еш ле-ладанза дергдоашкла хьовргда хьалха хинна шиъ-ялаш тIехьа чимбоанарчаш хIама а тIехьа дIалъьа из хилар белгалдалъ-кхача.

Моллагlча балха аьтгур ба-лар наьах тийна да. Цудухьа идеологически кадрай ергIа-ча звеньей балха ялдин йир дахха. Из гIулакх боьъьагIалла денкхара чIоагIа новкъостал дир тхона Белоруссе партийни организаце идеологически кадрашца бега балха хьакъъсьа КПСС ЦК бакъ сопамо.

Къьяста чIоагIа теркам тIа-бакъйтар партен райкомо лекто-раш-агитаторш кийчбара. Цар-на дьърхIа бетта цкъа семинар, инструктивни совещанеш чакхйоах. Из дьъкоь-ка гIо яр тхона шу цу хьалха КПСС обкома политпросве-щение IIIагIа вIашагIехькача курсаша. Цига оона деш хьеа-жабу аннагIа болх новкъостал. Цу курсашка хинача 25 сага хIама яра юкъе чудолам бо-да лекцеш ешш, шерра атеисти-чески болх бу.

Уьк шера в республикански курсашка дешаш 18 сег на тха районера. IIаьта КПСС райко-мера факультете шоай госпад лакхъеш ва 70 лектор-атеист. Хургбочча лектор-атеистий школаш вIашагIехьчаш. Сергей-ша — из юртбоаьнна техникуме, Нестеровски Карабудахкенан юкъерча школашка.

Парте райкомс ияьа решени-ца Нестеровски станице атеисти-чески болх бара базови ор-ганизаци хьаьжа. Из хетара дъь хIама дацар, хьанна аьтча дика санна бусалба барий а тайп-тайпара тоабаш. IIаьта из де тха вIашIехьлоарлаш-ча Шаповалов Андрей Те-ренгьевиг, Хашиев Тербота Тайсан, Ибрагимов Жамиль Абурахманович санна бола къе-тамаш дина духьалара къовсам доаттабе довш бола говза лек-торашеатистан хинчабаьре.

Цу станицера «Путь к коммунизму» яхача кодхоза парт-комо, юкъерча цкола юхьъан-ларча партийни организаци ба-хьана яха юкъе шерра атеисти-чески болх дIаболабаьдеьъа кхуьш бола-гIаш тешаш юкъе ди-кабу яхаргIа болх новкъостал ма-шаларг массехкхата дийнача дошах — бригадашка къахьегам дикагIа вIашIехьбаккхарга, балха сазьата маьр-хаш. Практически занятеш лардугIархошта уьк тайпара ма-салаш хьакхуьлар: тракториста ахь сахьат тIехьаьнна дIайоьжайтар, сахьат тIехьаьнна балх бе ма-хкхьашхьа е оттавьча хаьнал ах сахьат тIехьаьнна балх бе йолалу бригада. Из бахьан кхоачаш ца ца уьк производственни заданеш, тIехьйолал комсий саженцийн дIайоIлара хьанна. Этгара тIехьа ца ца бобIлоца Борискина Варварас, Купришкина Валентинас, Барышникова Аллас, Трифонова Аласе, Валиева Фаниас, кIаьбраша.

Общественни балха дукха хьинарн нисв дIаяч пропаганда-ца Кулебякина Полина Федоровинас. Из я винсовхоза кхалнашка Совета председателе. Из яра из хьашшина из йолча молларIа тIулакх шоай эттача.

IIанз цу школа ладугIархойн КПСС XXV съезда хIинна кедача пятилетка хьалхара цу дикача балхазан кхьаьжна ма толайяьккха белгалдаккхарга дерзига низаш тIедерзадаь Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьайбаш лелаграша.

Вларчача коллектина толам тIаране къахьегамах, ше дика да гlог лаьаш, уьйл тIайолайташ зарах тайша ба. Доаьхьара хIара парнка уьчеле а вIашIехьлоаччаш. Хьайбаш баьца тIа даллалца йолча хама кхоачамбеттбогуча тайпара уьжжа а дац рацион оттанай совхоза керттера экотехника пон. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Ер шу долладалле къахьегама паччахьажжа кепина хьом бе, пайда эцанза биса пе-зерзина ду гучкаца Гомабу шиг лардулгIархоп пропагандиста.

Керттера тема яьшка ца Iеш сонтлова къахьегама коллективна вахьиера лоархIаме дешаш гIеттагеш вIашагIехьйоах по ший занятеш. «Къахьегама сапарле, из лакхьара нахьхьашо йоаккхаш болча юртбоаьнна институте. Практически занятеш лардугIархошта кIоарга дешаца масалаш а довладеш, хьалхеяар ладугIархошка комсаита гIулакх дарга уж хьанна-ха цар хьалхьехкарга хьежжа мара хьукъка а па хьукъкалга. Дiадахача шера кхеьчча комсий дилар дара 1975 шерара 40 азар сом цIоьждир отделенена. Цу темат дола къамьал санхьерламе, чуюьнан балашш ладугIархошта дика пайда лучуьнхьар.

Полина Федоровинина дика бова — ладугIархоша. Юкъерча декхарашка ехотабаь болхлой профессех бола нах бу уж. Массане а тежжам тIюзаш чаккъалар «Материальни ресурсаш дIаэхIитарах йола анализин цар кIом барин яхача тешаш хьалхарчу практически занятеш. ЛадугIархошта дика пайда лучуьнар отделене комсаи лелаче-ча яьг бригада бахка анализ ена. Уьк тайпара масалаш доаладир цар. Комсий ткъоронан хьалхьехача Iалъямате дуьхьа материал дIайохийт бригадина. Цун цIьан кIопограмма мах 1 сом 60 кепиги

Планаш карагIдувларийчу

СПЕЦИАЛИЗАЦЕ НАЬКЪАГIА

Сел духха хе ши Чимкентски областа Сарматчаски района Тельмана цIерагIа колхоза доаьхьара кIоарга школа пропагандист и. Прокагидист ше ухларга хьежжа партен правительстван документаш, В. И. Ленина произведенеш лардугIархошта кIоарга дIайоьжайтар, дешара программа керттера положенеш коллектив-вана хьалхашка латтача декларация айхха оьзар, производстве хьалха латтарий омпата пропаганда яр шиг керттера" декларации герлI Полина Федоровинас.

«Бурунный» яхача винсовхозе цо къахьега тIу шу да, вешта дьяч из вIашагIелаяча хала дена. Хьалха мугIарера болхло яр. Къахьегаше а дена ягIар из юртбоаьнна институте. Из вистешкахча совхоза хьалхаяча отделене агроном дилар цунах. Цхьан дешаца аьтчь, цу коллективе хьалхийай Полина Федоровинас. Цунна дуна бовз вах, наха из е йовз. Кулгалхо, пропагандист из ухларга хьежжа массаше сий а ду цуьн.

Нон. Кулебякина керте латтача коммунистически къахьегама школ 30 болхлоа дешна ба-гIа. Занятеш тхан-хаиначьа — бетта шозза хуо. Вларчкача дешаца шера производственни деташ экономически а, политически хьоччашде, балха сахьаташ лархIа, паччахьажжа кепина хьом бе, пайда эцанза биса пе-зерзина ду гучкаца Гомабу шиг лардулгIархоп пропагандиста.

Керттера тема яьшка ца Iеш сонтлова къахьегама коллективна вахьиера лоархIаме дешаш гIеттагеш вIашагIехьйоах по ший занятеш. «Къахьегама сапарле, из лакхьара нахьхьашо йоаккхаш болча юртбоаьнна институте. Практически занятеш лардугIархошта кIоарга дешаца масалаш а довладеш, хьалхеяар ладугIархошка комсаита гIулакх дарга уж хьанна-ха цар хьалхьехкарга хьежжа мара хьукъка а па хьукъкалга. Дiадахача шера кхеьчча комсий дилар дара 1975 шерара 40 азар сом цIоьждир отделенена. Цу темат дола къамьал санхьерламе, чуюьнан балашш ладугIархошта дика пайда лучуьнхьар.

Полина Федоровинина дика бова — ладугIархоша. Юкъерча декхарашка ехотабаь болхлой профессех бола нах бу уж. Массане а тежжам тIюзаш чаккъалар «Материальни ресурсаш дIаэхIитарах йола анализин цар кIом барин яхача тешаш хьалхарчу практически занятеш. ЛадугIархошта дика пайда лучуьнар отделене комсаи лелаче-ча яьг бригада бахка анализ ена. Уьк тайпара масалаш доаладир цар. Комсий ткъоронан хьалхьехача Iалъямате дуьхьа материал дIайохийт бригадина. Цун цIьан кIопограмма мах 1 сом 60 кепиги

КПСС XXV съезд хинна кедача пятилетка хьалхара цу дикача балхазан кхьаьжна ма толайяьккха белгалдаккхарга дерзига низаш тIедерзадаь Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьайбаш лелаграша.

Вларчача коллектина толам тIаране къахьегамах, ше дика да гlог лаьаш, уьйл тIайолайташ зарах тайша ба. Доаьхьара хIара парнка уьчеле а вIашIехьлоаччаш. Хьайбаш баьца тIа даллалца йолча хама кхоачамбеттбогуча тайпара уьжжа а дац рацион оттанай совхоза керттера экотехника пон. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Тепсаена. Iанарца кIадъеш, минеральни веществаш тIехьа. Ер шу долладалле къахьегама паччахьажжа кепина хьом бе, пайда эцанза биса пе-зерзина ду гучкаца Гомабу шиг лардулгIархоп пропагандиста.

Керттера тема яьшка ца Iеш сонтлова къахьегама коллективна вахьиера лоархIаме дешаш гIеттагеш вIашагIехьйоах по ший занятеш. «Къахьегама сапарле, из лакхьара нахьхьашо йоаккхаш болча юртбоаьнна институте. Практически занятеш лардугIархошта кIоарга дешаца масалаш а довладеш, хьалхеяар ладугIархошка комсаита гIулакх дарга уж хьанна-ха цар хьалхьехкарга хьежжа мара хьукъка а па хьукъкалга. Дiадахача шера кхеьчча комсий дилар дара 1975 шерара 40 азар сом цIоьждир отделенена. Цу темат дола къамьал санхьерламе, чуюьнан балашш ладугIархошта дика пайда лучуьнхьар.

Полина Федоровинина дика бова — ладугIархоша. Юкъерча декхарашка ехотабаь болхлой профессех бола нах бу уж. Массане а тежжам тIюзаш чаккъалар «Материальни ресурсаш дIаэхIитарах йола анализин цар кIом барин яхача тешаш хьалхарчу практически занятеш. ЛадугIархошта дика пайда лучуьнар отделене комсаи лелаче-ча яьг бригада бахка анализ ена. Уьк тайпара масалаш доаладир цар. Комсий ткъоронан хьалхьехача Iалъямате дуьхьа материал дIайохийт бригадина. Цун цIьан кIопограмма мах 1 сом 60 кепиги

Е. ФАРНИЕВА.

РОСТОВ — НА — ДОНУ. «Ростсельмаш» комбайнан ерашта КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦIПС, ВЛКСМ ЦК «За трудовую доблесть и девятой пятилетки» яха знак енна. Хlара денбуси предприятте конвейер тIаьа ерайоал 218—220 комбайнаш, хьалхарчаша шера заводо мехка елар «Нива» яха 55750 комбайн.

«1976—1980 иттаьлча КПСС халкъа боккам дегIаболабалабара керттера лостамаш» тIа дIаэлаьд дат «Пятилетканга-гIа юрта бокъама 538 эзар ялат нуьна комбайн хьае», аьнна. Царех ахьйсл дукхагIа ярашт «Ростсельмашан» заводе хьаьжа.

СУРТ,а ТIА: (ьырдехьара вьтетьа) завода керттерча конвейера хьалха латта сле-сараш - сборщикаш В. С. Байгоряков, Ю. В. Кузнецов, В. С. Алексеев «Нива» яха комбайн вIашагIелоллаш ба.

В. ТУРБИНА сурт. ТАСС фотохроника.

Кагнрхнгі

ЮРТАРЧА ШКОЛА ЙОАКХО Ю

Юртарча школашца чоаган бухламаш леладера болу дІаха хьош я республика комсомольски организацинен. «Комсомола — юртарча школанан» яхана болама кулгалдеш республикански штаб я. Цун заседане анализ яьй Суженски, Шаликски, Гудермески районан организацеша юрташкарча школашта шефски новкъостал деш баьна балха. Колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш комсомольски организацеи секретареи семинарашкеи партийно-бухамо активашкеи дуккхаза дуьна уьттадаьа штаба чІенанга дІаха йоданча хаио юрташкарча школашта деш дола шефски новкъостал дикагІа дарах лаьцна доза доаІ.

ВЛКСМ ЦК белгалдаьа «Комсомоло — юртарча школана» яха болам дегІаскъаьхьара, просвещене объекташ хьалъеча уоадам болаш новкъостал дара республика комсомольски организацие балхазца пийделлина кхоачамбацабараш. Республике школаш хьалъаьр илан 63 процент кхоачашъьяьй Школаш кердана дешара пиграга киІчьена боккхача доаІучІаме тІлар дІалаьцъяьн шера 20 июне лена 20 августага кхачалаца чакхдаьккха двухсменни, 5504 мотт!иг йолу 14 школех чакхоттина лаьцна 15 шІен хьалдеча массехь субботникаш воскресенски дин комсомольцаша, из бахьан долаш тоор хилар уж объекташ хаднаьа эксплуатаце дІаьна. Хьинарг кхъьяьйгар комсомольшина Советски района Кенхи яхача юрта, Надтеречни района Знаменске яхача юрта, Урус - Мартановски района Победа школаш хьалъеч.

Республика комсомольцаша хоадам болаш дакъа юкъединачъяьр юртарча школаш материально-техницки база ІоагІъеча, кер оборудовани яьй 82 физика кабинета, химе— 70, биологе — 59, 37 пионерски цІа китбинаш.

Школа мебела ремонт ечаш, классни цІеношта басар дьохкача, кІир тохача дакъа школашца 328 ремонтно-ГІишлошъяьр ечена дешархой бонгало.

Юртарча школашца дакъоа новкъостаа даьа студенчески ГІишлошъеча отрядаша. 11 юртарча школана текущи ремонт яьй цар, 17 капитала школаша.

Юртарча школашца шефски новкъостал дара республика комсомольски организацин. «Комсомола — юртарча школанан» яхана болама кулгалдеш республикански штаб я. Цун заседане анализ яьй Суженски, Шаликски, Гудермески районан организацеша юрташкарча школашта шефски новкъостал деш баьна балха. Колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш комсомольски организацеи секретареи семинарашкеи партийно-бухамо активашкеи дуккхаза дуьна уьттадаьа штаба чІенанга дІаха йоданча хаио юрташкарча школашта деш дола шефски новкъостал дикагІа дарах лаьцна доза доаІ.

ВЛКСМ ЦК белгалдаьа «Комсомоло — юртарча школана» яха болам дегІаскъаьхьара, просвещене объекташ хьалъеча уоадам болаш новкъостал дара республика комсомольски организацие балхазца пийделлина кхоачамбацабараш. Республике школаш хьалъаьр илан 63 процент кхоачашъьяьй Школаш кердана дешара пиграга киІчьена боккхача доаІучІаме тІлар дІалаьцъяьн шера 20 июне лена 20 августага кхачалаца чакхдаьккха двухсменни, 5504 мотт!иг йолу 14 школех чакхоттина лаьцна 15 шІен хьалдеча массехь субботникаш воскресенски дин комсомольцаша, из бахьан долаш тоор хилар уж объекташ хаднаьа эксплуатаце дІаьна. Хьинарг кхъьяьйгар комсомольшина Советски района Кенхи яхача юрта, Надтеречни района Знаменске яхача юрта, Урус - Мартановски района Победа школаш хьалъеч.

Республика комсомольцаша хоадам болаш дакъа юкъединачъяьр юртарча школаш материально-техницки база ІоагІъеча, кер оборудовани яьй 82 физика кабинета, химе— 70, биологе — 59, 37 пионерски цІа китбинаш.

Школа мебела ремонт ечаш, классни цІеношта басар дьохкача, кІир тохача дакъа школашца 328 ремонтно-ГІишлошъяьр ечена дешархой бонгало.

Юртарча школашца дакъоа новкъостаа даьа студенчески ГІишлошъеча отрядаша. 11 юртарча школана текущи ремонт яьй цар, 17 капитала школаша.

Юртарча школашца шефски новкъостал дара республика комсомольски организацин. «Комсомола — юртарча школанан» яхана болама кулгалдеш республикански штаб я. Цун заседане анализ яьй Суженски, Шаликски, Гудермески районан организацеша юрташкарча школашта шефски новкъостал деш баьна балха. Колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш комсомольски организацеи секретареи семинарашкеи партийно-бухамо активашкеи дуккхаза дуьна уьттадаьа штаба чІенанга дІаха йоданча хаио юрташкарча школашта деш дола шефски новкъостал дикагІа дарах лаьцна доза доаІ.

ВЛКСМ ЦК белгалдаьа «Комсомоло — юртарча школана» яха болам дегІаскъаьхьара, просвещене объекташ хьалъеча уоадам болаш новкъостал дара республика комсомольски организацие балхазца пийделлина кхоачамбацабараш. Республике школаш хьалъаьр илан 63 процент кхоачашъьяьй Школаш кердана дешара пиграга киІчьена боккхача доаІучІаме тІлар дІалаьцъяьн шера 20 июне лена 20 августага кхачалаца чакхдаьккха двухсменни, 5504 мотт!иг йолу 14 школех чакхоттина лаьцна 15 шІен хьалдеча массехь субботникаш воскресенски дин комсомольцаша, из бахьан долаш тоор хилар уж объекташ хаднаьа эксплуатаце дІаьна. Хьинарг кхъьяьйгар комсомольшина Советски района Кенхи яхача юрта, Надтеречни района Знаменске яхача юрта, Урус - Мартановски района Победа школаш хьалъеч.

Республика комсомольцаша хоадам болаш дакъа юкъединачъяьр юртарча школаш материально-техницки база ІоагІъеча, кер оборудовани яьй 82 физика кабинета, химе— 70, биологе — 59, 37 пионерски цІа китбинаш.

Школа мебела ремонт ечаш, классни цІеношта басар дьохкача, кІир тохача дакъа школашца 328 ремонтно-ГІишлошъяьр ечена дешархой бонгало.

Юртарча школашца дакъоа новкъостаа даьа студенчески ГІишлошъеча отрядаша. 11 юртарча школана текущи ремонт яьй цар, 17 капитала школаша.

Соахка Советски Эскаре ГІулахье а хинна цІабаьккхача «ДІаха фу дергда?» яха хаттар хьалъакхе эттор межарашер Муртазалиевгіар Мусстан Бауднин. ВІаьш дага а бельхан боллехй професси карасе лаьрхІар цар. Ишта балла вера уж цинъ «Красный молот» заводе.

ХІаьа Мусстан Бауднин токлаш ба. Комсомольцаша чоаГІа сий ду шоашта из гоазал карандашна къаьсегаша вотеринай Луганскен Соловьевен.

Коммунистически къаьсегама ударник яха цІи яьккхаь тІе-зар къовсам лоаттабу цар.

СУРТА ТІА: (ьаьдехьара ьаттеъа) кхоа токхаш кома комсомольцаша Муртазалиевгіар Мусстан Бауднин.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ДАЬЙ ТРАДИЦЕХ КХЕБУ

Цієй деделча тьысане кийсьяь яр Грознерча № 15 болуш школа-интернатаца актови зал. Пенах хьалтехь доахк лозунгаш, плакаташ. «Турпалхо ламе баха, «Нохч-ГІалгІайнен сийлен кхоначъяь», «Сийле хийла Советски Союзан турпалхаша» яьй. Иза хоза кийчьяь, хьалхаш. Истоаш тІа дада городий-турпалий Москвин, Ленинград, Волгоград, Новороссийска, Севастополь тІема гІуллакхаш дуьзна дина альбомаш, иштта кхыйола школа дешархоша гулъьяь материалаш.

Уьш деношка цига болх бе йолаелар школай-интернатай, берай цІенош, республика спецшколай директорий аргІанара семинар. Хьалхарчу дийнахь 17 гуччхьарга урок чакхъьккхъар школе, цига дакъа лоаттуш хилар ГІайлахь школа дешархоша гулъьяь материалаш.

Шефство лелаеча школашта совгІата методически пособи, химически кабинеташа, лаьборхІа оборудовани, спортинвентарь ешнай цар.

1976 шера комсомольски организацеша дІаьхо а шефски новкъостал дергда иштта школаштга. Студенчески ГІишлон отрядаша уьхь шера 4 керда школьни ГІишлон хьалхарчу ВЛКСМ обоюно ЦІенкантІа терказ тІабохкІаттарга юртара школаш кердана дешара цераге киІчьена оригина дакъа лацара деша. ДІаьхо йолча хана эргабьыкка тоаберуб ухаяргаеча болаш хьалхьегаргдоча производственнический болхи иноперий дешархой районин ЦІенкой база тІа хургдоча цар лоаттар.

М. ХОЛОХОЕВ,
ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома секретарь.

УНЗАРА ГІА САННА ДАГАУХ...

Тахан комсомольцаштен кагархоштен Іалъамате доккхий декларации хьалхажна латт. Уж ъьадоагІа уьх деношка чакхъьяьнна парте ХХУ съезда материалаш тІара. Вай Іалъхен кхоане, керттера иза ше уьлять тьыежна таханаро кхоне коаклае декларайла я цоай мехка истори кІоарата довза а дьй традицеш лорше а, уж ДІаьхо дегІаскъула а. Вай республикерча цхьаболча кагирхоштга дика довза хургдаш цоай механарча комсомола нетворк. Цунна дувзаделла къаьлдола сайна дагадоагІараш дуьдаргда яа.

ГІалгІай мехка 1920 шера тьаьхила йолаелар комсомол. Цу хана МагІалойка района Псеаьхера изба-читальне заведующи вар со. 1920 шера гуйрайнарча дийнатъа Владикавказе — (Ordzonikidze — г. Орджоникидзе — авхаз со оболонора литературе ухьанца. Цига сох кхийтар РКСМ обкома секретарь Баркинхоев Рамазан дІаьяр цанга цхьана денош ца хьуьдаер тхо. Комсомолаех хьала дийнаш сона цо. Цигача комсомоле дІачувзаа раьза хилар со.

Ах комсомольски билет тьаьвийчаул тІехьагІа Псеаьхерин район комсомольски ячейкаш ВІаштІерзна рына тІаьхьара Совета Іаодал 7 шерал совгІа дегІаттаргдаь яхаш наха юкъе агиташи ешнай цар.

Цу хьалъакъа комсомол ВІашагІойлахь дала а воалъане а тІулакх дар. Районе кхьметтел партийни организацин ячеаш, профсоюзни бухзаш, трудящи ешар яьар. Цу хьалъакъа ВІашагІойлахь волаелар со кагирхой коммунистически союзан воейкаш.

Тха изба-читальне юртга дар Ленинна брошюраш кхьдола книжкаш. Царех пайда а эцаш кагирхой а кхаметтел бокхиийкар а теркам сайгатьа бакхка волаелар со. Аз «Кеш-духха йоазуз» — дешар хоша болча кхъьарн уж бронюраш нарна эрсий меттала Іо а деанан вайнаьха меттала доаккхар. Иштта культурни центр, комсомольски кхувру а хинна дІаэттар изба-читальня.

1921 шера КСМ муГІаваккха кагнской местком бокхсайбарца а ахь бьлар. Керттера дакъе граждански Тема дакъошхой бар уж. Цудухьа тІе-цаш болаГІа деназ а дар цар. Царех цъьабарий цІераш йоазарьяь аз. Уж би Булгуев Магьмад, Мерзоев Эса, Болтоев Магьмад, Додов Хьадис, Тошев Ахьмад, Оздоев Исмайл, Эсмурзиев Эсмаза, дукхакхоборан Мидиев Бу дер. Цу черашка комсомол?

Тхона ъьалхажна лаьттара декхарех керттерчарех цаІ — бондитизм ГІаньхьара. Цу хьакъехьа лаьца В. И. Филькина «Къовсамех къаьгаьмен сийлен инъьа яхача цхьа книжка ГІа яьлу: «1921—1922 шерашкахь Псеаьхерин районе хьуьлуш бан ГІалгІайн, иохчийн, казакийн бандиташ. Уж бандитски группаш йохьвеча цъьаьцаІ операци чакхъьялцаьр округа комсомольца дакъа ца лоаташ. Цу къовсамех цюй вагар ГІалелар дуккхаза тха комсомольцаша.

Цуьа совгІа балъча нахагара юртбехкама налог яийса яхкарор дешара а хьожар тоо. Хьал-тоор тІехдика яраита 3 сом налог тохар, середняка — 1 сом 50 цеп., ГІаьта къебарин налогаш муьхьбохар.

Дикагіа долча йаьтта участкаш къеча азарюнота лоре оахх, воГІьарца — середняка, цІы а ногІа яраш кулакаша. Къалнахьх йаьчча уьдфаш къовсам лоаттабора, ГІаьта хьолатагІа ца дешнаш питрер тохар. ТІехдиГІар баьъан 1925 шера хиннача ГІалгІай областа ГІа РКСМ II конференци тоаГІа книгаш биГ тІена ВКП(б) обкома секретара Зязиков Идриса.

Дуккха хало лайра оаха йоазуьу - дешар ца тар ДІаьдохкаш а. Іалъамате хала дар дешархой абаташа, тетрадница, къовламашца ГІалгІайн. Занятеш отрацаца йоаз, помещенеш па уьларах. Іохь тІаиа, истол лаьар. Оахош хала-атта хьадора уж. Лампа къоотта ГІаьтта лаьттара дегІа за деъан чуздар. Иштта дар тха ГІулакх іохьхаина дІадоалуш.

Хлиа уьзара ГІа санна дагаух уж ханаш. Дешар-йоазуьа ца довш, культурно тІехьайтача яр тхоаларІеннен тхьа иттаргбеч ешнарг ца хьоаьхкаеш. Цудухьа оаха хьинарг нохчашца тергам сайгатьа бакхка волаелар со. Аз «Кеш-духха йоазуз -

Доазол дехьара

Социалистически мехкаш — СЭВ членаш цIахна болх а бен «сигала бесарча доагорда» шоайн Залишдердола лъятта кIал гIолла йоазIга магистраль юлиш де. Оренбурга (СССР) юхьера йоленна газ Болгарс- Венгре, ГДР, Польше, Румыне, Чехословакие ххоачаерчъе шо.

300 гарга венгерски болл.ло стае хавна лъырхIа нах баха газопровода карпатски производственни объединени хьалъеча боях бен. Ухьала Гуситнис. Богородска нашка. Хусте компрессорни станцеш ъъалъс езаш ба уж.

СУРТА ТIА: «доттагIченна трасса» юлаш бараш.

МТИ — ТАСС сурт.

БОКЪОНАШ ЙОАЦА ДУНЕ

КIИЙЛЕННА А ХУВШАШ ЕТТАШ НАХ БОАБАРГА ДIАКХОАЧАШ

Эрл Скоттана дукха бегаш банзар. Исторе хьехархо комминист ва вьина, эпонимин «патриотех хоам ма-бицитт а», директор волуш кхайка чувийхар. Эрл. Пенаш тIара хьалъежаш американски демократех лай президенташ — Вашингтони Джефферсони — багIIача кайбинеге кхъь минутал тIех ха яккханаер цо. Преподаватель волаш ду чу дIаичъашна Скотт балха вошашна хоза аравальар цу чура.

Просвещене системана гаьна ва Малькольм Купер. Из — Кълубекьара Дакота яхача штате фермер, цIий доалъаьа йоккха йоаIа ваьна йолаш вар. Духхьал ма-бахьана долаш ва Купер США фермерий Къаман организаце чIен. Нийсаца вьича, ух теххьарча хинналъа хиннад-их. Ух денношка директорий совето сихха соьшиаш а яь цу организацера IIавалъкхаь из. IIавалъкхаь из коммунист хиларах.

Э. Скотти М. Купери — шоай округа аралъа нагахь сага боьвзи боаца мугIарера американцаш. Герберт Аптекер — ух санна воанаш. — дерригача дунен тIа цIи хеза Iилмато, американски негрий историк лаьца яздьча фундаментальн балхий автор ва. Тамаллин елга йоаллай Иллъеки университета исторически факультето гIорвальчуна негритаьхьи цIIаьхьочуун Уильям Дюбуа уIIаьхьочуун Уильям Дюбуа творчески тIехььлен хьаькъеьхьа темах лаьца лекцей курс ешаIIаргех хьайхаер вашо. Дукхха- бараш цецбахьар кхыдар дер — из хьехар дукха ха яллалъеь юхадьыккхар шоай каварча дешнар заведенеркча кафедре марксиста моттиг, иш аьнна соцам бьь моттиберга мракобесаш кхи па а сайша.

Юкъ-юкъе мара ца нийсъуш яц Э. Скоттаьа. М. Куперца, Г Аптекерца инйбьенна моттигаш. Прогрессивни уйлаш врашташ Iаьдал тIаьхьер, ух дунен ниа бараша мегIар йоаьача мировоззренеча са ца тохаалар бебIбол е кока-кол мо маьра американски вахара обращаш IIаьъьатторгIолаш пIкъа а хинна тIа аIаьтта дукха..ха я.

Бакъдар вьича. Лиичъ суг санна йоаI Америкс селла бIеха кIалгIача хIамах доккхал делга американски буржуазни демократе анологесташа вIалла керта чу доагIе а тамашI а. США истор чулъ тIера IIадоаккхъаргIолаш яхь а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Бакъдар вьича. Лиичъ суг санна йоаI Америкс селла бIеха кIалгIача хIамах доккхал делга американски буржуазни демократе анологесташа вIалла керта чу доагIе а тамашI а. США истор чулъ тIера IIадоаккхъаргIолаш яхь а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Юкъ-юкъе мара ца нийсъуш яц Э. Скоттаьа. М. Куперца, Г Аптекерца инйбьенна моттигаш. Прогрессивни уйлаш врашташ Iаьдал тIаьхьер, ух дунен ниа бараша мегIар йоаьача мировоззренеча са ца тохаалар бебIбол е кока-кол мо маьра американски вахара обращаш IIаьъьатторгIолаш пIкъа а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Цигга кхача тIерташ ма-дийер дерригача дунен. Нах зуьлга, шиннаж, кхерабелга, царна тIакхувьга сиха ше лъырхIа гIуларах чакхъакхъара эшаш доа доал дева кIасса, це лелдечоь IIаьъьатторгIолаш пIкъа а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Бакъдар вьича. Лиичъ суг санна йоаI Америкс селла бIеха кIалгIача хIамах доккхал делга американски буржуазни демократе анологесташа вIалла керта чу доагIе а тамашI а. США истор чулъ тIера IIадоаккхъаргIолаш яхь а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Бакъдар вьича. Лиичъ суг санна йоаI Америкс селла бIеха кIалгIача хIамах доккхал делга американски буржуазни демократе анологесташа вIалла керта чу доагIе а тамашI а. США истор чулъ тIера IIадоаккхъаргIолаш яхь а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Политически бIарнашача дукхача американца IIаьъьатторгIолаш пIкъа а хинна йоазIга IIаьтта дукха..ха я.

Бакъдар вьича. Лиичъ суг санна йоаI Америкс селла бIеха кIалгIача хIамах доккхал делга американски буржуазни демократе анологесташа вIалла керта чу доагIе а тамашI а. США истор чулъ тIера IIадоаккхъаргIолаш яхь